

آزمون‌های سراسر گاج

گزینه‌دو سراسر انتخاب کنید

سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹

دفترچه شماره ۳

آزمون شماره ۴

جمعه ۹۹/۰۶/۰۷

پاسخ‌های تشریحی

پایه دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤالاتی که باید پاسخ دهید: ۱۸۰	مدت پاسخگویی: ۱۶۵ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی		تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
				از	تا	
۱	فارسی ۲		۲۰	۱	۲۰	۱۵ دقیقه
۲	زبان عربی ۲		۲۰	۲۱	۴۰	۱۵ دقیقه
۳	دین و زندگی ۲		۲۰	۴۱	۶۰	۱۵ دقیقه
۴	زبان انگلیسی ۲		۲۰	۶۱	۸۰	۱۵ دقیقه
۵	ریاضیات	ریاضی و آمار ۲	۱۰	۸۱	۹۰	۲۵ دقیقه
		ریاضی و آمار ۳	۱۰	۹۱	۱۰۰	
		ریاضی و آمار ۱	۱۰	۱۰۱	۱۱۰	
۶	اقتصاد		۱۰	۱۱۱	۱۲۰	۱۰ دقیقه
۷	علوم و فنون ادبی	علوم و فنون ادبی ۲	۱۰	۱۲۱	۱۳۰	۲۰ دقیقه
		علوم و فنون ادبی ۳	۱۰	۱۳۱	۱۴۰	
		علوم و فنون ادبی ۱	۱۰	۱۴۱	۱۵۰	
۸	جامعه‌شناسی	جامعه‌شناسی ۲	۱۰	۱۵۱	۱۶۰	۲۰ دقیقه
		جامعه‌شناسی ۳	۱۰	۱۶۱	۱۷۰	
		جامعه‌شناسی ۱	۱۰	۱۷۱	۱۸۰	
۹	فلسفه و منطق	فلسفه یازدهم	۱۰	۱۸۱	۱۹۰	۲۰ دقیقه
		منطق	۱۰	۱۹۱	۲۰۰	
۱۰	روان‌شناسی		۱۰	۲۰۱	۲۱۰	۱۰ دقیقه

آزمون‌های سراسر گاج

دروس	طراحان	ویراستاران علمی
فارسی	امیرنجات شجاعی - مهدی نظری	اسماعیل محمدزاده مسیح گرجی - مریم نوری‌نیا
زبان عربی	روح‌اله اصغری	حسام حاج مؤمن - پریسا فیلو علیرضا شفیعی - شاهو مرادیان سید مهدی میرفتحی
دین و زندگی	مرتضی محسنی‌کبیر محمد رضایی‌بقا	بهاره سلیمی
زبان انگلیسی	امید یعقوبی‌فرد	مریم پارسائیان
ریاضیات	محمد یگانه	مینا نظری
تاریخ	محمد اسماعیل سلمان‌پور	مریم پارسائیان - سیده مریم میرقاسمی فاطمه ساریخانی - علی علی‌پور
جغرافیا	محسن مصلاهی	مریم پارسائیان - محمد اسماعیل سلمان‌پور سیده مریم میرقاسمی - فاطمه ساریخانی
جامعه‌شناسی	مینا تاجیک	مریم پارسائیان - رقیه بژند سیده مریم میرقاسمی - علی علی‌پور
فلسفه و منطق	سید حسام‌الدین جلالی طهرانی	مریم پارسائیان - عماد صفرنژاد

آماده‌سازی آزمون

مدیریت آزمون: ابوالفضل مزرعتی

بازبینی و نظارت نهایی: سارا نظری

برنامه‌ریزی و هماهنگی: مریم جمشیدی عینی - مینا نظری

ویراستاران فنی: بهاره سلیمی - ساناز فلاحي - مروارید شاه‌حسینی - مریم پارسائیان

سرپرست واحد فنی: سیده قاسمی

صفحه‌آرا: فرهاد عبدی

طراح شکل: فاطمه میناسرشت

حروف‌نگاران: پگاه روزبهانی - زهرا نظری‌زاد - سارا محمودنسب - الناز دارانی - مهناز کاظمی - مهسا هوشیار

امور چاپ: عباس جعفری

فروشگاه مرکزی گاج: تهران - خیابان انقلاب
نبش بازارچه کتاب

اطلاع‌رسانی نام: ۰۲۱-۶۴۲۰

نشانی اینترنتی: www.gaj.ir

فارسی

۱ ۲

معنی درست واژه‌ها: زشحه: قطره، تراوش‌کرده و چکیده / محوطه: پهنه، میدانه، صحن / سترگ: بزرگ، عظیم / مشک: انبان، خیک، پوست گوسفندی که آن را درست و یک‌جاکنده باشند و در آن ماست و آب نکه دارند.

۲ ۴

معنی درست واژه: منکر: انکارکننده (منکر: زشت)

۳ ۴

املاي درست واژه: شائبه: به‌شک‌اندازنده درباره وجود چیزی، و به مجاز، عیب و بدی یا نقص در چیزی

۴ ۳

واژه «ندا» در این‌گزینه «مفعول» است. واژه‌های «دل»، «آتش» و «دل» به ترتیب، در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) نقش نهادی دارند.

۵ ۳

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) دیدنی
(۲) شنیدنی
(۴) ناگفتنی

۶ ۳

ترکیب وصفی: ابروی شوخ / من زار / من ناتوان / دو عالم / این زمان / یک کرشمه / صد فتنه (۷ مورد)
ترکیب اضافی: ابروی ... تو / قصد جان / جان من / نقش ... عالم / رنگ الفت / طرح محبت / فریب چشم / چشم تو (۸ مورد)
روی هم، ۱۵ ترکیب وصفی و اضافی وجود دارد.

۷ ۴

ما خود (بدل)

۸ ۴

جناس (بیت «الف»): بکار، ببار

تشخیص (بیت «ج»): این‌که شعله نفس‌های بی‌شمار بزند.

حسن تعلیل (بیت «د»): علت رسیدن صبح به آفتاب راستی و صدق اوست.

مجاز (بیت «ب»): فردا مجاز از آینده، روز قیامت

۹ ۴

تشخیص: نسبت دادن رخ به شفق و این‌که فلک بی باده صبح و شام را نمی‌گذراند (= فلک، صبح و شام در حال باده‌نوشی است).
تشبیه: مخاطب به شفق / رخ شفق و رخ مخاطب به لاله / مخاطب به فلک
ایهام تناسب: مدام: ۱- همیشه (معنی درست) ۲- شراب (معنی نادرست، متناسب با باده)

تضاد: صبح ≠ شام

۱۰ ۴

ایهام تناسب: — / تضاد: روز ≠ شب

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) کنایه: دل خون‌گشته: کنایه از درون رنج‌دیده / مژگان خون‌پالا: کنایه از چشم بسیار اشکیار / استعاره: قطره استعاره از عشق اندک / دریا استعاره از عشق حقیقی و کامل / شورش دریا: اضافه استعاری

(۲) تشبیه: تشبیه خود [شاعر] به طفل غنچه / طفل غنچه (اضافه تشبیهی) / واج‌آرایی: تکرار صامت‌های «ر» و «ف» (۵ بار)

(۳) جناس: نیش، نوش / حس‌آمیزی: زندگانی تلخ

۱۱ ۲

تشبیه: مهر خموشی (اضافه تشبیهی)

اسلوب معادله: رنگین‌کلامان / ترک دعوی / خوش‌نما بودن = غنچه / مهر خموشی بر دهان / زبینه بودن

تشخیص: خاموشی غنچه / دهان غنچه

حس‌آمیزی: رنگین بودن کلام

کنایه: مهر بر دهان داشتن کنایه از سکوت

۱۲ ۲

روزها: دکتر محمدعلی اسلامی ندوشن

۱۳ ۳

مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): دعوت به رویارویی

با دشمن

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) بزرگ‌منشی و خرسندی از شاد کردن دیگران، حتی دشمن

(۲) ضرورت حقیقت‌گویی

(۴) دعوت به مدارا و سازش

۱۴ ۴

مفهوم مشترک رباعی سؤال و گزینه (۴): آزادی و ترک

وجود مادی

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) زندگی دنیا توأم با رنج و اندوه است.

(۲) سفر معیار شناخت خلق و خوی واقعی‌ست.

(۳) جاودانگی عشق

۱۵ ۴

مفهوم بیت‌های گزینه (۴):

الف) نکوهش قضاوت براساس ظاهر / رنگ باختن معیارهای ظاهری در عشق

د) نکوهش تنزل اخلاقی

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر ابیات: بلاکشی عاشق / عاشقی ظرفیت و لیاقت می‌خواهد.

۱۶ ۴

مفهوم گزینه (۴): نکوهش بی‌خبری از عشق

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: پاک‌بازی و جان‌فشانی عاشقانه

۱۷ ۳

مفهوم بیت‌های گزینه (۳): الف) آسودگی در عاشق بودن

است. / تقابل عشق و عقل

ج) تقابل حرص و آسودگی / جاودانگی حرص

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر ابیات: تقابل عشق و آسایش

۱۸ ۳

مفهوم گزینه (۳): نکوهش گناه‌کاری و انداختن گناه خود به

گردن تقدیر / نفی تقدیرگرایی

مفهوم مشترک عبارت سؤال و سایر گزینه‌ها: تقدیرگرایی

۱۹ ۳

مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): ضرورت تسلیم بودن

در راه عشق

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) تسلط و غلبه معشوق / ستایش زیبایی و دل‌فریبی معشوق

(۲) دشمنی و کز رفتاری روزگار با دل‌شکستگان

(۴) بی‌قدری راست‌گویی و حقیقت‌نمایی در میان سفلگان

۲۰ ۳

مفهوم گزینه (۳): ستایش تواضع

مفهوم مشترک عبارت سؤال و سایر گزینه‌ها: توصیه به قناعت و فقر اختیاری

زبان عربی

■ درست‌ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه یا واژگان یا مفهوم مشخص کن (۲۶ - ۲۱):

۲۱ ۴

شَتَكَمَلُ: کامل خواهد کرد (س) (سوف) + فعل مضارع ←

مستقبل [رد سایر گزینه‌ها]

دروسته‌ها: درس‌هایش [رد گزینه (۲)]

هذا الأسبوع: این هفته [رد گزینه (۳)]

حتی تحضر: تا حاضر شود (حتی + فعل مضارع ← مضارع التزامی) [رد گزینه (۲)]

في إمتحانات نهاية السنة: در امتحانات پایان سال [رد گزینه‌های (۱) و (۲)]

۲۹ ۱ دلایل رد سایر گزینه‌ها:

- (۲) لازم ← متعدّد / الإِسْم الظاهر ← ضمیر «هو» المستتر
(۳) للّٰهِي ← للّٰهِي
(۴) الفعل المجهول ← الفعل المعلوم / نائب فاعله «البخیل» ← فاعله ضمیر «هو» المستتر

- ۳۰ ۱ «الأصدقاء» جمع مکسر «الصديق» و مذکر است و به خاطر وجود «ال» معرفه می‌باشد و محلّ اعرابی آن مجرور به حرف جرّ است.
(عَلَيَّ الأصدقاء)
مرف، پَر مهور به حرف پَر

■ گزینه مناسب را در پاسخ به سؤالات زیر مشخص کن (۴۰ - ۳۱):

- ۳۱ ۴ در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳)، به ترتیب کلمات «البسوط، کورش، الحُسین» اسم خاص (علم) هستند و تنها در گزینه (۴) اسم خاص نیامده است.

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) درخت بلوط از درختان کهنسال به شمار می‌رود.
(۲) مزار کورش گردشگرانی را از کشورهای جهان جذب می‌کند.
(۳) همانا حسین (ع) چراغ هدایت و کشتی نجات است.
(۴) سخن پیامبر چه زیباست، هنگامی که به آن عمل می‌کنیم.
۳۲ ۲ «البَرّ» در آیه شریفه، مفعول برای فعل «لَن تَنالُوا» است و معرفه به «أَل» می‌باشد.

ترجمه: «هرگز به نیکی دست نخواهید یافت تا از آن چه دوست می‌دارید، اتفاق کنید»

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) «مقالة» مفعول برای فعل «أَن تَكْتَبَ» و نکره است.
ترجمه: دانشجو تلاش کرد که یک مقاله علمی بنویسد.
(۳) «كتاباً» مفعول برای فعل «أَن أَطالِعَ» و نکره است.
ترجمه: دوست دارم که کتابی در مورد موفقیت و راه‌های آن مطالعه کنم.
(۴) «قبول» مفعول برای فعل «طَلَّبَ» است و به خاطر اضافه شدن به اسم نکره «موعظه»، نکره محسوب می‌شود.
ترجمه: پدر از فرزندش خواست نصیحتی را بپذیرد.

- ۳۳ ۴ مبتدا «معجم» است که بعد از خبر (للفیروزآبادی) آمده و نکره می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) البعيد ← مبتدا و معرفه به أَل
(۲) فريق ← مبتدا و معرفه «نا» مضاف‌إلیه و ضمیر است. ضمیر هم معرفه است (شناخته‌شده برای مخاطب). در نتیجه مضاف هم معرفه می‌شود.
(۳) تبادُل ← مبتدا و معرفه (چون مضاف‌إلیه (المفردات) معرفه است، مضاف نیز معرفه است).
نکته: گاهی خبر بر مبتدا مقدم می‌شود و این زمانی است که خبر از نوع جار و مجرور و مبتدا نکره باشد.

- ۳۴ ۱ تاکنون دو حرف لام (لـ) خوانده‌اید. یکی حرف جرّ (برای، مال، از آن، داشتن) که پس از آن اسم می‌آید و دیگری از حروفی که پس از آن‌ها فعل مضارع می‌آید و معنای فعل مضارع پس از خود را به مضارع التزامی تبدیل می‌کند که در این جا به معنای «تا» است. در این گزینه لام از این دسته حروف می‌باشد و در سایر گزینه‌ها حرف جرّ است.

- ۲۲ ۴ أنفقُوا: اتفاق کنید [رد گزینه (۱)، فعل امر است و ماضی آن «أنفقتُم» است.]

- زَرَقْنَاکُمْ: به شما روزی دادیم [رد گزینه (۳)]
یَوْمَ: روزی [رد گزینه‌های (۱) و (۲)]
لا بیع: نه معامله‌ای [رد گزینه (۲)]
لا خُلَّة: نه دوستی‌ای [رد گزینه (۳)]
لا شفاعة: نه شفاعتی [رد گزینه (۳)]

- ۲۳ ۳ ذلك السّوار العتيق: آن دستبند قدیمی، آن النگوی عتیقه [رد گزینه‌های (۱) و (۲)]

- تلك المشکاة: آن چراغان [رد سایر گزینه‌ها]
ما تغیر: تغییر نکرد [رد سایر گزینه‌ها]
لونُهما: رنگشان، رنگ آن دو [رد گزینه (۱)]
بعد مضيّ القرون: پس از گذشت قرن‌ها [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

- ۲۴ ۲ طَلَّبَ: خواست [رد گزینه‌های (۳) و (۴)]
الموظف: کارمند [رد سایر گزینه‌ها]

- أَن یبین: که توضیح دهد، که بیان کند [رد گزینه (۴)]
رأیه: نظرش [رد گزینه‌های (۳) و (۴)]
قوانین الشركة الجديدة: قوانین جدید شرکت [رد گزینه‌های (۱) و (۴)]

۲۵ ۴ ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) قبر کورش گردشگرانی را از کشورهای جهان جذب می‌کند.
(۲) خرمای مرا خوردید و از دستورم سرپیچی کردید.
(۳) دانشمندی که از علم او بهره برده می‌شود از هزار عبادت‌کننده بهتر است.
(۴) «... در شیشه‌ای است که آن شیشه هم چون ستاره‌ای درخشان است»

- ۲۶ ۲ ترجمه عبارت: باده‌ها به آن چیزی (جهتی) که کشتی‌ها نمی‌خواهند، می‌وزند.

■ متن زیر را با دقت بخوان سپس متناسب با آن به سؤالات زیر پاسخ بده (۳۰ - ۲۷):

بخل همان جمع‌آوری مال و اتفاق نکردن آن است و فرد خسیس بر انباشته نمودن دارایی‌های خود حریص می‌باشد و چیزی از آن‌ها را اتفاق نمی‌کند و ویژگی‌های خسیس‌ها متفاوت است. پس برخی از آن‌ها کسی است که برای خودش بخشنده است و برای خانواده‌اش خسیس است و برخی از آن‌ها کسی است که برای دوستان خسیس است و برای خانواده‌اش بخشنده است و در واقع، بخل، از هر نوعی که باشد از زشت‌ترین ویژگی‌هاست و بخل از ارزش انسان و شکوهش می‌کاهد.

- ۲۷ ۳ [گزینه] نادرست را براساس متن مشخص کن:

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) جمع‌آوری مال و اتفاق نکردن آن بخل نامیده می‌شود.
(۲) بخشندگی و بخل دو صفت متضاد هستند.
(۳) خسیس همیشه بر اتفاق مال حرص می‌ورزد.
(۴) خسیس‌ها در بخل خود گوناگون‌اند.

- ۲۸ ۳ [گزینه] درست را برای کامل کردن عبارت مشخص کن:

«همانا ویژگی بخل»

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) اگر برای خانواده باشد، پس آن ستودنی است.
(۲) و بخشش همیشه از ویژگی‌های ثروتمندان است.
(۳) هر طور باشد، پس آن از زشت‌ترین صفات است.
(۴) از ارزش دارایی‌ها کم می‌کند.

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) معلم صدایش را بالا برد تا دانش‌آموزان بشنوند.
(۲) روزگار دو روز است؛ روزی از آن (به نفع) ما و روزی به ضرر ماست.
(۳) این تمساح روش عجیبی در تمیز کردن دندان‌هایش دارد. (= برای این تمساح روشی عجیب در تمیز کردن دندان‌هایش هست).
(۴) «هرچه از خوبی برای خود پیش بفرستید، نزد خدا آن را می‌یابید.»

- ۳۵ ۳ «الْمَعَارِف» در اصل «يَعَارَفُ» مضارع باب «تفاعل» بوده که مصدرش «تعارف» می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) أَكْرَمَ ← كَرَّمَ از باب «تفعیل»
(۲) اِفْتَتَحَ ← اِنْفَتَحَ از باب «انفعال»
(۴) الفعل الماضي ← فعل الأمر (چون حرف ماقبل آخر کسره دارد، امر است و اگر فتحه بود، ماضی درست بود. ← اِسْتَمَعَ: ماضی از باب «افتعال»)

- ۳۶ ۲ معرفه‌ای را که نوعش با بقیه متفاوت است معین کن:
«المولوی» معرفه از نوع علم است. در سایر گزینه‌ها اسم غَلَم نیامده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) التمساح ← معرفه به ال
(۳) التمثال، العالم ← معرفه به ال
(۴) العیب ← معرفه به ال
نکته: برخی اسم‌ها هر چند «ال» دارند، ولی چون اسم خاص‌اند، معرفه از نوع غَلَم محسوب می‌شوند، مانند القرآن، الحسین، المولوی.

- ۳۷ ۱ فعل مضارع بعد از حروف «أَنْ، كَيْ، لَيْ، حَتَّى» به صورت مضارع التزامی ترجمه می‌شود. «لَنْ أُنْسِي» معادل مستقبل منفی و «فَعَلَ» فعل ماضی است.
ترجمه: آن‌چه را که پدر و مادرم در کودکی‌ام انجام دادند، فراموش نخواهم کرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) أَنْ يَسْمَعَ: مضارع التزامی
ترجمه: «نادان قبل از این‌که سخنی را بشنود، با گوینده مخالفت می‌کند.»
(۳) حَتَّى تُنْفِقُوا: مضارع التزامی
ترجمه: «به نیکی نخواهید رسید تا این‌که از آن‌چه دوست دارید، انفاق کنید.»
(۴) لَكِي تَقْرَأْ: مضارع التزامی
ترجمه: به کتابخانه رفت تا درس بخواند.

- ۳۸ ۲ در این گزینه نه اسم معرفه به «ال» وجود دارد و نه اسم غَلَم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) سَعِيداً ← اسم علم (معرفه)
(۳) الطیور ← معرفه به «ال»
(۴) التمساح ← معرفه به «ال» / تنظیف، اُسنان و ه ← معرفه هستند.
۳۹ ۱ «بعید» به خاطر وجود تنوین، اسم نکره است. از طرفی به اسم معرفه‌ای هم اضافه نشده است که به واسطه آن معرفه شود.
نکته: اسم‌های تنوین‌دار، اگر اسم علم باشند، نکره محسوب نمی‌شوند و معرفه هستند.

- «محمّد» در گزینه (۲) اسم معرفه است چون اسم خاص (علم) است.
۴۰ ۳ «أَيَّ»، «بِلَادٍ»، «زَلْزَلَةً» و «شَدِيدَةً» اسم‌های نکره در این جمله هستند و هیچ اسم معرفه‌ای در آن وجود ندارد.

بررسی اسم‌هاک معرفه در سایر گزینه‌ها:

- (۱) معبد، کردگلا، محافظه، مازندران، أحد، الآثار، القديمة
(۲) قبر، کوژش، دُول، العالم
(۴) العصر، العباسی، نفوذ، اللّغة، الفارسیّة

دین و زندگی

- ۴۱ ۴ حضرت علی (ع) بارها مسلمانان را نسبت به ضعف و سستی‌شان در مبارزه با حکومت بنی‌امیه بیم می‌داد و می‌فرمود: «سوگند به خداوندی که جانم به دست قدرت اوست، آن مردم [شامیان] بر شما پیروز خواهند شد؛ نه از آن جهت که آنان به حق نزدیک‌ترند، بلکه به این جهت که آنان در راه باطلی که زمامدارشان می‌رود، شتابان فرمان او را می‌برند و شما در حق من بی‌اعتنائی و کندی می‌کنید. این مطلب قلب انسان را به درد می‌آورد که آن‌ها در مسیر باطل خود این چنین متحذند، و شما در راه حق این‌گونه متفرق و پراکنده‌اید.» که با توجه به آن می‌توان گفت: علت شکست سپاه امیرالمؤمنین (ع) در برابر معاویه، فرمان‌پذیری یاران معاویه از او در مقابل سستی یاران امام نسبت به ایشان بوده است.

توجه: با توجه به حدیث بالا می‌فهمیم که:

- علت شکست سپاه امام علی (ع) در جنگ با معاویه ← فرمان‌پذیری یاران معاویه از او در مقابل سستی یاران امام نسبت به ایشان
علت به درد آمدن قلب (ناراحتی) امام ← اتحاد یاران معاویه در مسیر باطل خود در مقابل تفرقه یاران امام در مسیر حق خود.

- ۴۲ ۱ حضرت علی (ع) می‌فرمایند: «به خدا سوگند، بنی‌امیه چنان به ستمگری و حکومت ادامه دهند که حرامی باقی نماند جز آن‌که حلال شمارند ...» بنابراین، «حلال شمردن تمام حرام‌ها» بیانگر شرایط جامعه اسلامی در دوران حکومت بنی‌امیه است که خلافت رسول خدا (ص) را به سلطنت تبدیل کردند.
توجه: بنی‌امیه (معاویه) با بهره‌گیری از ضعف و سستی یاران امام حسن (ع) حکومت مسلمانان را به دست گرفتند. (نادرستی گزینه (۳))

- ۴۳ ۱ با تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت، شخصیت‌های با تقوا، جهادگر و مورد احترام و اعتماد پیامبر (ص) منزوی شدند و طالبان قدرت و ثروت منزلت یافتند و جاهلیت با شکلی جدید وارد زندگی اجتماعی مسلمانان شد.

- ۴۴ ۳ با توجه به آیه شریفه «وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ ...» و محمد نیست، مگر رسولی که پیش از او رسولان دیگری بودند، پس اگر او بمیرد یا کشته شود، آیا شما به گذشته [و آیین پیشین خود] باز می‌گردید؟ و هر کس به گذشته بازگردد، به خدا هیچ گزند و زیانی نرساند و خدا به زودی سپاسگزاران را پاداش می‌دهد. مهم‌ترین خطر برای جامعه اسلامی بازگشت به دوران جاهلیت و پشت پا زدن به معیارها و ارزش‌های اسلامی است (اِنْقَلَبْتُمْ عَلٰی اَعْقَابِكُمْ).

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) عبارت قرآنی «وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ ...» و محمد نیست مگر رسولی که پیش از او رسولان دیگری بودند، پس اگر او بمیرد یا کشته شود ...» بیانگر این حقیقت است که حضرت محمد (ص) نیز مانند تمام پیامبران دیگر تابع قوانین و سنت‌های الهی هم‌چون مرگ است و این آیه ارتباطی با پیوستگی انبیا ندارد.
(۲) در این آیه به پرهیز از تفرقه و اختلاف اشاره‌ای نشده است.
(۴) همان‌طور که در گزینه (۱) توضیح داده شد، عبارت ابتدایی آیه تنها بیانگر این حقیقت است که حضرت رسول (ص) نیز مانند سایر پیامبران تابع سنت‌های الهی چون مرگ است و در این آیه به نقش پیامبر (ص) در تکمیل رسالت سایر انبیا هیچ اشاره‌ای نشده است.

۵۱ ۱ با توجه به حدیث شریف امام علی (ع) که می‌فرمایند: «پس همه این‌ها را از اهلش طلب کنید. آنان‌اند که نظر دادن و حکم‌کردنشان، نشان‌دهنده دانش آن‌هاست، آنان هرگز با دین مخالفت نمی‌کنند و در دین اختلاف ندارند.» راه‌حل نهایی مسلمانان برای تشخیص راه درست، مراجعه به کسانی است که در دین اختلاف ندارند و با آن مخالفت نمی‌کنند.

۵۲ ۱ امام رضا (ع) در حدیث سلسله الذهب می‌فرمایند: «من از پدرم امام کاظم (ع) و ایشان از پدرش امام صادق (ع) و ... و ایشان از رسول خدا (ص) شنید که فرمود: خداوند می‌فرماید: کلمه لا اله الا الله قلعه محکم من است، هر کس به این قلعه محکم من وارد شود، از عذاب من در امان است؛ اما به شرط‌های آن، و من از جمله شرط‌های آن هستم.» شیوه بیان حدیث نشان‌دهنده حفظ سخنان پیامبر اکرم (ص) توسط امامان و آموزش آن به فرزندان و یاران خود است که بیانگر یکی از اقدامات ائمه اطهار (ع) در راستای مسئولیت مرجعیت دینی می‌باشد. هم‌چنین از دقت در آخرین جمله حدیث مستفاد می‌گردد که ولایت امام (که همان ولایت خداست)، شرط تحقق توحید در زندگی اجتماعی می‌باشد.

۵۳ ۳ تشکیل نظام ارتباطی از طریق وکلا و نمایندگان امامان مانع از هم‌پاشیدگی شیعیان در دوره سه امام آخر شد و ارتباط از طریق وکیل، زمینه را برای غیبت امام عصر (عج) نیز آماده می‌کرد.

۵۴ ۲ امام علی (ع) پس از این‌که از حق مسلم خود در رهبری جامعه اسلامی محروم ماند، برای حفظ نظام نوپای اسلامی سکوت پیشه کرد. در عین حال، گوشه‌گیری هم در پیش نگرفت؛ هر جا که از آن حضرت کمک می‌خواستند، آنان را یاری می‌نمود و هر جا که کاری خلاف موازین اسلام می‌دید، انتقاد می‌کرد.

۵۵ ۳ زمان امام کاظم (ع) دوره اختناق شدید بود، اما ایشان دست از مبارزه برنداشت و آن را به صورت آشکار و مخفی ادامه داد. امام سجاد (ع) در کنار گسترش معارف از طریق دعا، به تجدید حیات نهضت شیعیان پرداخت، انسان‌هایی فداکار و معتقد و دارای بینش عمیق تربیت کرد و بار دیگر با علاقه‌مندان اهل بیت (ع) ارتباط برقرار نمود. امام علی (ع) پس از این‌که از حق مسلم خود در رهبری جامعه اسلامی محروم ماند، برای حفظ نظام نوپای اسلامی سکوت پیشه کرد.

۵۶ ۴ مطابق سخنان ابتدایی امام رضا (ع) قبل از بیان حدیث سلسله الذهب که می‌فرمایند: «من از پدرم، امام کاظم (ع) شنیدم و ایشان از پدرش ... و ایشان از رسول خدا (ص) شنید که فرمود: خداوند می‌فرماید: ...» می‌فهمیم که این حدیث شریف در اصل از جانب خداوند متعال است که توسط امام رضا (ع) نقل شده است و بیانگر عدم انحصار توحید در لفظ و شعار می‌باشد.

۵۷ ۳ شش روز مانده به درگذشت آخرین نایب، امام عصر (عج) برای ایشان نامه‌ای نوشت و فرمود به فرمان خداوند، پس از وی جانشینی نیست و مرحله دوم غیبت (غیبت کبری) آغاز می‌شود.

۵۸ ۴ حضرت مهدی (عج) در سپیده‌دم جمعه، نیمه شعبان سال ۲۵۵ ه‍.ق در «سامرا» متولد شد. ایشان تا سال ۲۶۰ ه‍.ق در کنار پدر بزرگوارش زندگی کرد و پس از شهادت ایشان، امامت حضرت مهدی (عج) آغاز شد. دوره اول امامت ایشان از سال ۲۶۰ تا ۳۲۹ به غیبت صغری مشهور است. در این ۶۹ سال، امام از طریق چهار نفر از یاران مورد اعتماد خود که به «نواب اربعه» یا «نواب خاص» مشهورند، با مردم در ارتباط بود. پس از وفات آخرین نایب در سال ۳۲۹، غیبت کبری ایشان آغاز شد و تا اکنون نیز ادامه دارد.

۴۵ ۲ پس از رحلت رسول خدا (صلی الله علیه و آله) حوادثی رخ داد که رهبری امت را از مسیری که پیامبر برنامه‌ریزی کرده و بدان فرمان داده بود، خارج کرد و در نتیجه نظام حکومت اسلامی که بر مبنای امامت طراحی شده بود، تحقق نیافت و امامان معصوم با وجود حضور در جامعه، فاقد قدرت و امکانات لازم برای اجرای همه‌جانبه مسئولیت‌های خود شدند.

فقط در یک دوره کوتاه چهار سال و نه ماهه، اداره حکومت به امام علی (علیه السلام) رسید و آن حضرت، در همین دوره کوتاه و با وجود مشکلات و جنگ‌هایی که با عهدشکنان و دشمنان داخلی داشتند، عالی‌ترین نمونه حکومت را عرضه کرد.

اما طولی نکشید که حکومت به دست بنی‌امیه افتاد. آنان کسانی بودند که سرسختانه با پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) مبارزه می‌کردند و فقط هنگامی تسلیم شدند که پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) شهر مکه را فتح کرد و آنان راهی جز تسلیم و اطاعت نداشتند. ابوسفیان که رهبری مشرکان را بر عهده داشت، حدود دو سال قبل از رحلت پیامبر به ناچار تسلیم شد و به ظاهر، اعلام مسلمانی کرد. پسر او، معاویه، که جنگ صفین را علیه امیرالمؤمنین (علیه السلام) به راه انداخت، در سال چهارم هجری با بهره‌گیری از ضعف و سستی یاران امام حسن (علیه السلام) حکومت مسلمانان را به دست گرفت و خلافت رسول خدا (صلی الله علیه و آله) را به سلطنت تبدیل کرد.

۴۶ ۱ عموم مردم در اعتقادات و عمل خود، دنباله‌روی شخصیت‌های برجسته جامعه هستند و آن‌ها را اسوه قرار می‌دهند. حاکمان بنی‌امیه و بنی‌عباس نیز به تدریج مسیر حکومت را عوض کردند. این تغییر مسیر، جامعه مؤمن و فداکار عصر پیامبر اکرم را به جامعه‌ای راحت‌طلب، تسلیم و بی‌توجه به سیره و روش پیامبر اکرم تبدیل کرد. این تغییر فرهنگ، سبب شد که ائمه اطهار با مشکلات زیادی روبه‌رو شوند و نتوانند مردمان آن دوره را با خود همراه کنند.

۴۷ ۳ پس از رحلت رسول خدا (ص) حوادثی رخ داد که رهبری امت را از مسیری که پیامبر (ص) برنامه‌ریزی کرده و بدان فرمان داده بود، خارج کرد و در نتیجه، نظام حکومت اسلامی که بر مبنای «امامت» طراحی شده بود، تحقق نیافت.

۴۸ ۲ امام رضا (ع) به دست مأمون و امام کاظم (ع) به دست هارون الرشید به شهادت رسیدند.

از نتایج ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اکرم (ص) آن بود که احتمال خطا در نقل احادیث افزایش یافت و امکان کم و زیاد شدن عبارت‌ها یا فراموش شدن اصل حدیث فراهم شد.

۴۹ ۱ ابوسفیان که رهبری مشرکان را بر عهده داشت، حدود دو سال قبل از رحلت پیامبر (ص) به ناچار تسلیم شد و به ظاهر، اعلام مسلمانی کرد. «زیارت جامعه کبیره» یکی از منابع معرفتی شیعه است که توسط امام هادی (ع) بیان شده است.

۵۰ ۴ امام علی (ع) در یکی از سخنرانی‌های خود، خطاب به مردم فرمود: «به زودی پس از من، زمانی فرا می‌رسد که در آن زمان، چیزی پوشیده‌تر از حق و آشکارتر از باطل و رایج‌تر از دروغ بر خدا و پیامبرش نباشد. نزد مردم آن زمان، کالایی کم‌بهارتر از قرآن نیست، وقتی که بخواهد به درستی خوانده شود و کالایی رایج‌تر و فراوان‌تر از آن نیست، آن‌گاه که بخواهد به صورت وارونه و به نفع دنیاطلبان معنایش کنند. در آن ایام در شهرها، چیزی ناشناخته‌تر از معروف و خیر و شناخته‌شده‌تر از منکر و گناه نیست.»

۶۷ ۴ سمیرا گفت مراقب او خواهد بود، ولی متأسفانه این مانع او نشد تا همان اشتباه را دوباره مرتکب شود.

- (۱) ناگهان، به طور ناگهانی (۲) به ویژه، به خصوص
(۳) کاملاً (۴) متأسفانه

توضیح: مراقب کسی بودن: "keep an eye on sb"

۶۸ ۱ ما در هنگام استخدام کارمندان جدید، به معیارهای مختلفی توجه خواهیم کرد، اما از همه مهم‌تر تحصیلات و تجربه.

- (۱) آموزش؛ تحصیلات (۲) آهنگ کلام؛ زیر و بمی صدا
(۳) آفرینش؛ خلق (۴) شرط؛ وضعیت

۶۹ ۴ دولت برنامه‌هایش را شروع کرده است تا از علم و فناوری جدید برای پرداختن به جرم و تروریسم استفاده کند.

- (۱) رابطه، ارتباط (۲) [از رادیو و تلویزیون] پخش
(۳) توضیح، شرح (۴) تکنولوژی، فناوری

۷۰ ۲ مطالعات نشان می‌دهند که حدود ۴۰ درصد ایرانی‌ها اعتقاد دارند آلرژی‌های غذایی دارند، در حالی که در حقیقت کمتر از ۱ درصد [آن‌ها] آلرژی‌های واقعی دارند.

- (۱) جمع، افزایش؛ عضو جدید (۲) حقیقت؛ واقعیت
(۳) احساس، عاطفه (۴) تعادل، توازن

توضیح: در واقع، در حقیقت: "in reality"

دیابت مانع جذب گلوکز، یا [همان] قند، از جریان خون توسط بافت‌های بدن می‌شود. بدن از گلوکز به عنوان منبع انرژی استفاده می‌کند و بیشتر گلوکز بدن از غذا تأمین می‌شود. زمانی که غذا هضم می‌شود، گلوکز وارد جریان خون می‌گردد تا توسط بافت‌های بدن جذب شود. برای افراد دیابتی، گلوکز در خون می‌ماند، که [این موضوع] منجر به بالا رفتن میزان قند خون می‌شود. بعضی از علائم میزان قند خون بالا شامل خستگی، گرسنگی، تشنگی زیاد، و دید (بینایی) تار می‌باشد. طبق نظر انجمن دیابت آمریکا، سالانه حدود دو میلیون آمریکایی متوجه می‌شوند که دیابت دارند. با وجود این، برای افراد دیابتی، چندین گزینه درمانی و انطباق سبک زندگی وجود دارد.

۷۱ ۳

- (۱) ابزار، وسیله (۲) ارزش
(۳) انرژی (۴) شیء؛ هدف

۷۲ ۲

- (۱) (در) طی، در طول (۲) وقتی که، زمانی که
(۳) مگر این که (۴) با این حال، با وجود این

۷۳ ۲

- (۱) ترک کردن؛ رها کردن (۲) ماندن؛ اقامت کردن
(۳) پر کردن (۴) جست‌وجو کردن؛ به دنبال ... بودن

۷۴ ۱

- (۱) شامل ... بودن
(۲) اتفاق افتادن، رخ دادن
(۳) عوض کردن؛ مبادله کردن
(۴) توسعه دادن؛ پیشرفت کردن

۵۹ ۴ مسئولیت «ولایت معنوی» در زمان غیبت امام عصر (عج) به وسیله خودشان صورت می‌پذیرد، پس از نوع مستقیم و بی‌واسطه است. مسئولیت‌های «تعلیم و تبیین دین» و «حکومت و ولایت ظاهری» ایشان، به وسیله عالمان دین انجام می‌شود که در حقیقت از سوی امام عصر (عج) به ایشان واگذار شده است و غیرمستقیم است.

۶۰ ۲ امام علی (ع) گروه زیادی از انسان‌های دانشمند، مجاهد و صاحب فضیلت مانند اویس قرنی، کمیل بن زیاد، میثم تمار و رشید هجری (پیشروان عرفان و معنویت)، عبدالله بن عباس (مفسر قرآن کریم)، مالک اشتر و محمد بن ابی بکر (پیشستازان جهاد و مبارزه) را که در پایه‌گذاری فرهنگ اسلامی نقش برجسته‌ای داشتند، تربیت کردند. هم‌چنین امام سجاد (ع) در شرایط سخت پس از قیام عاشورا با صبر و هوشیاری بار دیگر علاقه‌مندان به اهل بیت را گرد آورد و به تعلیم آنان پرداخت. چهره‌هایی هم‌چون ابوحمزه ثمالی و سعید بن جبیر که در دانش و تقوا و بصیرت و جهاد نام‌آور بودند.

زبان انگلیسی

۶۱ ۲ به طور خلاصه، شما به منظور [داشتن] قلبی سالم باید مرتب ورزش کنید و سیگار را ترک کنید.

- (۱) امن، ایمن (۲) سالم؛ تندرست
(۳) مؤثر، کارآمد (۴) مناسب، شایسته

۶۲ ۳ رژیم غذایی متوازن و ورزش جسمانی روزانه، کلیدهای سبک زندگی سالم هستند.

- (۱) ممکن، امکان‌پذیر (۲) پیشگیرانه
(۳) متوازن، متعادل (۴) جسمانی؛ فیزیکی

۶۳ ۴ در طول سال گذشته خیلی جاق شده‌ام، چون خیلی ورزش نکرده‌ام.

- (۱) حاوی ... بودن، شامل ... بودن (۲) اندازه‌گیری کردن، اندازه گرفتن
(۳) باعث ... شدن، سبب ... شدن (۴) کسب کردن، به دست آوردن

توضیح: چاق شدن: "gain weight"

۶۴ ۳ یک راه خوب برای شکستن عادت خیلی تند غذا خوردن، پایین گذاشتن قاشق و چنگالتان بعد از هر لقمه است.

- (۱) فشار (۲) اعتیاد
(۳) عادت (۴) تمرین؛ روال معمول

۶۵ ۱ بعضی از مردم از خریدن محصولات که در پلاستیک بسته‌بندی شده‌اند، امتناع می‌کنند، چون که آن‌ها باور دارند این [کار] برای محیط زیست زیان‌بار است.

- (۱) مضر، زیان‌بار (۲) طبیعی
(۳) بومی (۴) محبوب

۶۶ ۳ بیشتر افراد افسرده آگاه نیستند که ناراحتی و ناامیدی‌ای که احساس می‌کنند، از افکار منفی آن‌ها ناشی می‌شود.

- (۱) ذهنی؛ روحی
(۲) احساسی، عاطفی؛ احساساتی
(۳) افسرده، غمگین
(۴) بی‌دقت؛ بی‌احتیاط

۷۵ ۳

- (۱) چیدن؛ انتخاب کردن
- (۲) تفاوت داشتن
- (۳) یاد گرفتن؛ مطلع شدن، متوجه شدن
- (۴) صحبت کردن

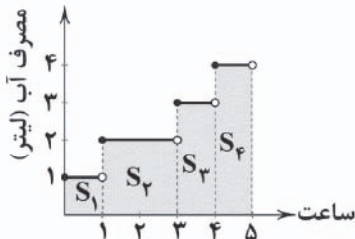
۸۰ ۳

- از متن می‌توانید کدام یک از موارد زیر را برداشت کنید؟
- (۱) انسان‌ها همیشه آگاه هستند که تحت تأثیر میدان‌های مغناطیسی می‌باشند.
 - (۲) انسان‌ها باید با خودشان آهن‌ربا همراه داشته باشند.
 - (۳) بعضی از افراد نسبت به میدان‌های مغناطیسی از بقیه حساس‌تر هستند.
 - (۴) قطب‌نمای بینی عملاً بی‌فایده است.

ریاضیات

۸۱ ۲

باید مساحت قسمت‌های هاشورخورده را به دست آورده و با هم جمع کنیم:

$$S_1 = 1 \times 1 = 1, \quad S_2 = 2 \times 2 = 4$$

$$S_3 = 1 \times 3 = 3, \quad S_4 = 1 \times 4 = 4$$

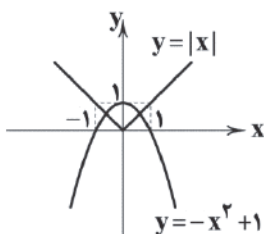
$$\Rightarrow \text{لیتر } S = 1 + 4 + 3 + 4 = 12$$

۸۲ ۲

$$f(x) = a[x] - 4ax \xrightarrow{x=1/5} \Delta = a[1/5] - 4a(1/5)$$

$$\Rightarrow \Delta = a - 4a \Rightarrow \Delta = -3a \Rightarrow a = \frac{\Delta}{-3} = -1$$

۸۳ ۳ نمودار دو تابع $f(x) = |x|$ و $g(x) = -x^2 + 1$ را در یک دستگاه مختصات، رسم می‌کنیم:

همان‌طور که می‌بینید، دو نمودار در دو نقطه یکدیگر را قطع می‌کنند.

۸۴ ۲

$$1 < x < 1/5 \Rightarrow 2 < 2x < 3 \Rightarrow -3 < -2x < -2 \Rightarrow [-2x] = -3$$

$$y = |x - 1| \xrightarrow{\text{واحد به چپ}} y_1 = |x - 1 + 4| = |x + 3|$$

$$\xrightarrow{\text{قرینه نسبت به محور Xها}} y_2 = -|x + 3|$$

۸۶ ۴

$$|-\pi| = \pi$$

منفی

$$\text{sign}(\pi) = \text{sign}(3/14) = +1$$

$$[4\pi] = [4(3/14)] = [12/56] = 12$$

$$[-\pi] = [-3/14] = -4$$

بین -۳ و -۴

$$A = \frac{\pi(\pi) + \pi(+1) - 12}{\pi - (-4)} = \frac{\pi^2 + \pi - 12}{\pi + 4} = \frac{(\pi - 3)(\pi + 4)}{\pi + 4} = \pi - 3$$

شما یک قطب‌نما در بینی خود دارید. آن یک ذره بسیار کوچک از آهن است که در استخوان پرویزنی بینی، بین چشمان شما قرار گرفته است. این قطعه کوچک آهن به انسان‌ها در جهت‌یابی کمک می‌کند. این آهن جذب نیروی میدان مغناطیسی زمین می‌شود، درست همان‌طور که نشانگر قطب‌نما به سوی قطب مغناطیسی شمال زمین جذب می‌شود. مغناطیس انسان روی بعضی افراد بهتر از بقیه کار می‌کند. مردم در مورد توانایی‌شان در استفاده از این قدرت تست شده‌اند. چشم آن‌ها بسته شده است تا نتوانند سرنخ‌ها، هم‌چون خورشید یا جهت اشیاء را ببینند. [اما] آن‌ها اغلب هنوز قادر هستند رو به شمال باشند (بایستند)، درست همان کاری که عقربه قطب‌نما انجام می‌دهد. با وجود این، بعضی مردم در این [موضوع] از بقیه بسیار بهتر (ماهرتر) هستند. آزمایش‌هایی با آهن‌رباها برای اثبات این اثر انجام شده‌اند. آهن‌رباهایی که در نزدیکی سمت راست سر قرار گرفتند، باعث شدند افراد به سمت راست حرکت کنند. آهن‌رباهایی که در سمت چپ قرار گرفتند، باعث شدند که افراد بخواهند به سمت چپ حرکت کنند. این آزمایش ثابت می‌کند که به نظر می‌رسد انسان‌ها تحت تأثیر میدان‌های مغناطیسی هستند. بسیاری از حیوانات دیگر، مانند کبوتر، ماهی آزاد، دلفین و زنبور عسل، همین توانایی را برای واکنش نشان دادن به نیروی مغناطیسی دارند. سعی کنید خودتان را آزمایش کنید و ببینید که آیا «قطب‌نمای بینی» شخصی شما کار می‌کند [یا نه]!

۷۶ ۲ قطب‌نمای انسان کجا قرار دارد؟

- (۱) در حفره‌های بینی
- (۲) در استخوان بین چشم‌ها
- (۳) در مغز
- (۴) در سر بینی

۷۷ ۳ قطب‌نمای انسان کمک می‌کند انسان‌ها را به کدام جهت هدایت کند؟

- (۱) غرب
- (۲) جنوب
- (۳) شمال
- (۴) شرق

۷۸ ۳ کلمه "this" که در پاراگراف دوم زیر آن خط کشیده شده به "facing north" اشاره دارد.

- (۱) چشم‌بسته بودن
- (۲) دیدن سرنخ‌ها
- (۳) رو به شمال بودن (ایستادن)
- (۴) عقربه قطب‌نما

۷۹ ۲ چه چیزی ممکن است باعث شود قطب‌نمای داخل بینی‌تان به جهت اشتباهی سرگردان شود؟

- (۱) ایستادن در آفتاب درخشان در حالی که چشمانتان بسته است
- (۲) ایستادن نزدیک دستگاه دارای مغناطیس یا الکترومغناطیس قوی
- (۳) جهت باد در یک روز طوفانی
- (۴) ماه و دیگر اشیایی که دور زمین می‌چرخند

$$\begin{cases} \binom{6}{3} = \frac{6!}{3!3!} = \frac{6 \times 5 \times 4 \times 3!}{3 \times 2 \times 1 \times 3!} = 20 \\ \binom{4}{2} = \frac{4!}{2!2!} = \frac{4 \times 3!}{2 \times 1 \times 2!} = 6 \\ \binom{3}{1} = 3 \end{cases}$$

$$n(A) = \binom{6}{3} + \binom{4}{2} + \binom{3}{1} = 20 + 6 + 1 = 27$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{27}{108}$$

۹۴ تعداد اعضای فضای نمونه‌ای یک خانواده چهار فرزندی برابر $2^4 = 16$ است.

$$A = \{(د, د, د, پ), (د, د, پ, د), (د, پ, د, د), (پ, د, د, د)\} \Rightarrow n(A) = 4$$

$$P(A) = \frac{4}{16} = \frac{1}{4}$$

۹۵ از پیشامد متمم استفاده می‌کنیم:

پیشامد آن‌که مجموع اعداد، بزرگ‌تر از ۴ باشد. A

پیشامد آن‌که مجموع اعداد، ۴ یا کم‌تر باشد. A'

$$A' = \{(1, 1), (1, 2), (1, 3), (2, 1), (2, 2), (3, 1)\}$$

$$\Rightarrow P(A') = \frac{n(A')}{n(S)} = \frac{6}{36} = \frac{1}{6}$$

$$P(A) = 1 - P(A') = 1 - \frac{1}{6} = \frac{5}{6}$$

بنابراین:

$$n(S) = \text{تعداد جایگشت‌های ۴ رقمی} = \boxed{4} \times \boxed{3} \times \boxed{2} \times \boxed{1} = 4! = 24$$

$$n(A) = \text{تعداد جایگشت‌های زوج} = \boxed{2} \times \boxed{2} \times \boxed{1} \times \boxed{1} = 6$$

فقط رقم ۸ فقط رقم ۲ همه ارقام به جز ۸

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{6}{24} = \frac{1}{4}$$

۹۷ حرف "N" انتخاب شده است، پس ما باید ۳ حرف دیگر از بین ۵ حرف باقی‌مانده انتخاب کنیم:

$$\binom{5}{3} = \frac{5!}{3!2!} = \frac{5 \times 4 \times 3!}{3! \times 2} = 10$$

حال در کلمه چهارحرفی، N می‌تواند در هر یک از چهار جایگاه قرار بگیرد، پس حروف ۴! جایگشت دارند:

$$4! = 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 24$$

در نهایت طبق اصل ضرب داریم: $10 \times 24 = 240$ تعداد کل کلمات

۹۸ کل حالات قرارگیری ۵ نفر در یک ردیف، $n(S) = 5!$ است.

برای آن‌که زن و شوهر کنار هم باشند، باید آن‌ها را یک شیء در نظر بگیریم:

فرد پنجم، فرد چهارم، فرد سوم، شوهر و زن

جایگشت ۴ شیء مذکور، ۴! و جابه‌جایی زن و شوهر هم ۲! است:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{4! \times 2!}{5!} = \frac{4! \times 2}{5 \times 4!} = \frac{2}{5} = 0.4$$

$$2[-\sqrt{5}] = 2[-2/2 \dots] = 2(-3) = -6$$

$$[\pi^2] = [(3/14 \dots)^2] = [9/8 \dots] = 9$$

$$[-0.9] = -1$$

$$\Rightarrow \text{حاصل عبارت} = -6 + 9 - 1 = 2$$

۸۸ در توابع پلکانی، تمام ضابطه‌ها عدد ثابت هستند، پس:

$$\frac{ax^2 + bx + c}{2x - 3} = c \Rightarrow ax^2 + bx + c = 2cx - 3c$$

$$\Rightarrow \begin{cases} a = 0 \\ b = 2c \\ c = -3c \Rightarrow c = -2 \end{cases} \Rightarrow b = -4$$

$$\Rightarrow a + b = 0 + (-4) = -4$$

۸۹ اگر ورودی sign عددی مثبت باشد، خروجی آن +۱، اگر

ورودی آن صفر باشد، خروجی آن صفر و اگر ورودی آن عددی منفی باشد، خروجی آن -۱ می‌شود، پس گزینه‌ای صحیح است که ورودی sign را منفی کند.

$$4 < 5 < 9 \Rightarrow 2 < \sqrt{5} < 3 \Rightarrow \sqrt{5} = 2/\dots (*)$$

$$\sqrt{5} - a < 0 \Rightarrow a > \sqrt{5}$$

تنها گزینه (۴) این‌گونه است. $a > 2/\dots (*)$

روش دوم:

بررسی گزینه‌ها:

$$1) 2 < \sqrt{5} - 0 < 3 \quad \times$$

$$2) 1 < \sqrt{5} - 1 < 2 \quad \times$$

$$3) 0 < \sqrt{5} - 2 < 1 \quad \times$$

$$4) -1 < \sqrt{5} - 3 < 0 \quad \checkmark$$

پس به‌ازای $a = 3$ ، ورودی sign منفی می‌شود.

۹۰ اگر نمودار $y = -|x|$ را در نظر بگیریم، آن‌گاه نمودار تابع دو

واحد به سمت چپ و یک واحد به سمت بالا انتقال یافته است، پس ضابطه آن به صورت $y = -|x + 2| + 1$ خواهد بود.

۹۱ با فرض این‌که A، پیشامد متفاوت بودن فصل تولد ۳ دوست

باشد، داریم:

$$P(A) = \frac{4 \times 3 \times 2}{4^3} = \frac{3 \times 2}{4^2} = \frac{6}{16} = \frac{3}{8}$$

۹۲ اگر نتیجه آزمایش منجر به وقوع یکی از برآمدهای (نتایج)

پیشامد مطلوب گردد، آن‌گاه می‌گوییم آن پیشامد رخ داده است.

۹۳ تعداد اعضای فضای نمونه‌ای (انتخاب ۳ مهره

از ۱۳ مهره ۶ + ۴ + ۳ = ۱۳ است:

$$n(S) = C_3^{13} = \binom{13}{3} = \frac{13!}{10!3!} = \frac{13 \times 12 \times 11 \times 10!}{10! \times 3 \times 2 \times 1} = 286$$

پیشامد مطلوب آن است که مهره‌ها هم‌رنگ باشند، یعنی:

$$\binom{6}{3}, \binom{4}{3}, \binom{3}{3} \text{ یا هر سه سفید}$$

۹۹ ۲ راه‌های رفت:

$$\left. \begin{aligned} A \rightarrow B \rightarrow E: 2 \times 3 &= 6 \\ A \rightarrow C \rightarrow E: 3 \times 3 &= 9 \\ A \rightarrow D \rightarrow E: 4 \times 2 &= 8 \end{aligned} \right\} \Rightarrow 6 + 9 + 8 = 23$$

در راه‌های برگشت، از تعداد راه‌های رفت یکی کم می‌شود:

$$\left. \begin{aligned} E \rightarrow B \rightarrow A: 2 \times 1 &= 2 \\ E \rightarrow C \rightarrow A: 2 \times 2 &= 4 \\ E \rightarrow D \rightarrow A: 1 \times 3 &= 3 \end{aligned} \right\} \Rightarrow 2 + 4 + 3 = 9$$

$$\text{طبق اصل ضرب } 23 \times 9 = 207$$

۱۰۰ ۳

همه ارقام به‌جز رقم به
کاررفته در صدگان

$$\begin{array}{c} \text{همه ارقام به‌جز رقم به} \\ \text{کاررفته در صدگان} \\ \text{همه ارقام به‌جز صفر} \end{array} \quad \begin{array}{c} \text{هشت رقم باقی‌مانده} \end{array}$$

۱۰۱ ۲ نکته: اگر $(a, b) = (c, d)$ باشد، آن‌گاه $a = c$ و $b = d$ است.

$$\left\{ \begin{aligned} 3a - 1 &= 2 \Rightarrow 3a = 2 + 1 \Rightarrow 3a = 3 \Rightarrow a = 1 \\ \text{و} \\ 3 &= 2a + 1 \Rightarrow 3 - 1 = 2a \Rightarrow 2 = 2a \Rightarrow a = 1 \end{aligned} \right.$$

۱۰۲ ۱

$$f(0) = -1 \rightarrow -1 = m(0) + n \rightarrow n = -1$$

$$f(2) = 5 \Rightarrow 5 = m(2) + n \xrightarrow{n=-1} 5 = 2m - 1$$

$$\Rightarrow 5 + 1 = 2m \Rightarrow 6 = 2m \Rightarrow m = \frac{6}{2} = 3$$

$$m + n = 3 + (-1) = 2$$

۱۰۳ ۳

تابع درآمد شرکت $R(x) = 80x$ و تابع هزینه آن $C(x) = 4000 + 60x$ است. نقطه سربه‌سر نقطه‌ای است که در آن شرکت نه سود می‌کند و نه ضرر، یعنی درآمد با هزینه برابر است:

$$4000 + 60x = 80x \Rightarrow 4000 = 80x - 60x$$

$$\Rightarrow 4000 = 20x \Rightarrow x = \frac{4000}{20} = 200$$

یعنی با فروختن ۲۰۰ آمین کالا، سوددهی آغاز می‌شود.

۱۰۴ ۴ روش اول:

$$x + 2y = 60 \Rightarrow 2y = -x + 60 \xrightarrow{\div 2} y = -\frac{1}{2}x + 30$$

$$p = x \cdot y = x \left(-\frac{1}{2}x + 30 \right) = -\frac{1}{2}x^2 + 30x$$

مختصات رأس سهمی

$$x = \frac{-b}{2a} = \frac{-30}{2(-\frac{1}{2})} = \frac{-30}{-1} = 30$$

$$p = -\frac{1}{2}(30)^2 + 30(30) \xrightarrow{\text{فاکتور از } 30} 30 \left(-\frac{1}{2}(30) + 30 \right) = 30(15) = 450$$

روش دوم: وقتی مجموع دو عدد برابر یک مقدار ثابت باشد، حاصل ضرب آن‌ها وقتی ماکسیمم است که آن دو با هم برابر باشند:

$$60 \div 2 = 30 \Rightarrow \begin{cases} x = 30 \\ 2y = 30 \Rightarrow y = \frac{30}{2} = 15 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \max(xy) = 30 \times 15 = 450$$

۱۰۵ ۲ a (ضرب پشت پراتز) عددی مثبت است، پس سهمی دارای

نقطهٔ مینیمم است (درستی گزینهٔ (۴)).

$$2 - x = 0 \Rightarrow -x = -2 \Rightarrow x = 2$$

خط تقارن، خط $x = 2$ است (درستی گزینهٔ (۱)).

$$x=0 \rightarrow y = (2-0)^2 - 3 = (2)^2 - 3 = 4 - 3 = 1$$

عرض محل تلاقی سهمی با محور y ها عدد ۱ است (درستی گزینهٔ (۳))، اما رأس سهمی نقطه‌ای به مختصات $(2, -3)$ است. (نادرستی گزینهٔ (۲))

$$\begin{array}{c} \text{باید تمامی زوج‌مرتبه‌ها} \\ \text{((3, 15), (2, 3), (0, 9))} \\ \text{f(x)} \end{array}$$

و $((3, 15))$ را در هر ۴ گزینه امتحان کنیم.گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) به‌ازای تمام زوج‌مرتبه‌ها برقرار می‌باشند، اما گزینهٔ (۴) به‌ازای ۱ و $x = 0$ برقرار است ولی به‌ازای ۳ و $x = 2$ برقرار نیست، زیرا:

$$f(x) = 2x + 3 \begin{cases} x=2 & f(2) = 2(2) + 3 = 7 \\ x=3 & f(3) = 2(3) + 3 = 9 \end{cases}$$

۱۰۷ ۴ مجموعه‌ای از زوج‌مرتبه‌ها در صورتی تابع است که هیچ دو

زوج‌مرتب متمایزی، مؤلفه‌های اول برابر نداشته باشند.

در مجموعهٔ زوج‌مرتبه‌های داده‌شده، مؤلفه‌های اول برابر وجود ندارد، بنابراین به‌ازای هر مقدار m همیشه تابع است.۱۰۸ ۲ منظور از برد تابع مقادیر مربوط به y است. کافی است به جای y (باهمان $f(x)$) مقادیر -1 ، 0 و 1 را قرار دهیم و x های موردنظر (دامنه) را می‌یابیم:

$$y = \frac{x-1}{2} \Rightarrow \begin{cases} -1 = \frac{x-1}{2} \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} x-1 = -2 \Rightarrow x = -2+1 = -1 \\ 0 = \frac{x-1}{2} \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} x-1 = 0 \Rightarrow x = 1 \\ 1 = \frac{x-1}{2} \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} x-1 = 2 \Rightarrow x = 2+1 = 3 \end{cases}$$

دامنهٔ تابع به صورت $\{-1, 1, 3\}$ می‌باشد.

۱۰۹ ۱ عرض نقطه از سه برابر طولش 7 واحد کم‌تر است، یعنی اگرطول نقطه a باشد، عرض آن $3a - 7$ می‌باشد.نقطهٔ موردنظر $(a, 3a - 7)$ نقطه را در معادلهٔ خط جای‌گذاری می‌کنیم تا a را بیابیم:

$$2x + y = 3 \xrightarrow{(a, 3a-7)} 2a + 3a - 7 = 3 \Rightarrow 5a = 10 \Rightarrow a = 2$$

با قراردادن $a = 2$ در مختصات نقطهٔ موردنظر داریم:

$$(a, 3a - 7) \xrightarrow{a=2} (2, 3(2) - 7) = (2, -1)$$

۱۱۰ ۴ با توجه به رابطهٔ $F = 1/8C + 32$ ، کافی است به جای F عدد 68 را قرار دهیم تا C (درجهٔ سانتی‌گراد) را بیابیم:

$$F = 1/8C + 32 \xrightarrow{F=68} 68 = 1/8C + 32 \Rightarrow 68 - 32 = 1/8C$$

$$\Rightarrow 36 = 1/8C \Rightarrow C = \frac{36}{1/8} = 288$$

اقتصاد

۱۱۱ ۲

معمولاً با در نظر گرفتن دو شاخص درآمد سرانه و میزان نابرابری در توزیع درآمد می‌توان تصویری از وسعت و اندازه فقر در هر کشور به دست آورد. هر چه سطح درآمد سرانه در کشوری پایین‌تر باشد، میزان فقر عمومی نسبت به کشوری با درآمد سرانه بالاتر بیشتر است.

۱۱۲ ۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در بازار بورس، هم اوراق بهادار معامله می‌شود و هم کالا. در بورس کالا هیچ کالایی مبادله نمی‌شود.

(۲) بورس با تشویق مردم به پس‌انداز و به کارگیری پس‌اندازها در فعالیت‌های مفید اقتصادی در کاهش نرخ تورم مؤثر است.

(۳) اوراق مشارکت: گاهی در بازار بورس نیز به عنوان بازار ثانویه مورد معامله قرار می‌گیرد.

۱۱۳ ۱

افزایش تولید و در نتیجه درآمد سرانه حتی در صورتی که موجب رفاه مادی زندگی افراد جامعه شود، باز هم رشد اقتصادی محسوب می‌شود، زیرا توسعه یا پیشرفت علاوه بر افزایش تولید شامل شاخص‌های کیفی دیگری هم می‌شود.

۱۱۴ ۴

بانک‌ها از محل سپرده‌های بلندمدت مشتریان خود به هر تعداد و هر میزان که بخواهند به افراد وام می‌دهند و مشتریان خود را به باز کردن حساب و استفاده از خدمات چک و کارت‌های اعتباری مجاب می‌کنند و به این ترتیب از خروج پول از فرآیند گردش درون بانک جلوگیری می‌کنند.

۱۱۵ ۳

(الف) در شاخص رقابت‌پذیری ۱۱۰ عامل در ۱۲ محور مورد اندازه‌گیری قرار می‌گیرند.

(ب) برای بررسی نرخ رشد یک کشور طی زمان (مثلاً ده سال گذشته) از شاخص‌های تولید کل مثل درآمد سرانه (به قیمت ثابت) یا تولید ناخالص داخلی / ملی (به قیمت ثابت) استفاده می‌شود.

(ج) تفاوت بین کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه از نظر وضعیت معیشتی با نگاهی به درآمدهای سرانه آن‌ها مشخص می‌شود.

۱۱۶ ۳

در گذشته، مؤسسات یا بانک‌ها (چه ربوی و چه غیرربوی) در کنار خدمات نقل و انتقال و محافظت از پول، به اعطای وام و تأمین اعتبار نیز می‌پرداختند.

۱۱۷ ۱

اصلاح ساختار توزیع درآمد و عادلانه‌تر کردن آن و مقابله با فقر، مستلزم توانمندسازی افراد و به ویژه مولد کردن آن‌هاست.

۱۱۸ ۴

(الف) وظیفه کارگزار کمک به مراجعه‌کننده جهت خرید اوراق بهادار است، هم‌چنین در زمان فروش دارنده این اوراق به کارگزار مراجعه کرده و قیمت پیشنهادی خود را اعلام و درخواست فروش می‌دهد.

(ب) در کشور ما در دهه چهارم با نام عدالت و پیشرفت به جای واژه توسعه، واژه پیشرفت به کار رفت و مورد قبول نخبگان واقع شد.

(ج) «رفاه اجتماعی» اصطلاحی است که در پی تأمین حداقل نیازهای اساسی آحاد جامعه، برخورداری از سلامت جسمی و روحی، کاهش نابهنجاری‌های اجتماعی، ارتقای توانمندی‌های افراد و ... است.

۱۱۹ ۱

(الف) از آن‌جا که در جدول دهک‌ها، جمعیت جامعه را به ۱۰ قسمت مساوی تقسیم می‌کنند، داریم:

$$۱۰ \times \text{جمعیت هر دهک} = \text{جمعیت جامعه} \\ \text{نفر } ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۰ = ۳,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۰ \times \text{جمعیت دهک ششم} \Rightarrow$$

(ب)

$$\frac{۵}{۱۰} = \text{دهک سوم} \Rightarrow ۱ = ۴ - \text{دهک سوم} \Rightarrow ۱ = \text{دهک دوم} - \text{دهک سوم}$$

$$۴ = \text{دهک ششم} - ۱۲ \Rightarrow ۴ = \text{دهک ششم} - \text{دهک هشتم}$$

$$\Rightarrow ۸\% = \text{دهک ششم}$$

$$۲۹\% = \text{دهک دهم} \Rightarrow \text{مجموع دهک‌های اول تا نهم} = ۱۰۰ - \text{دهک دهم}$$

(ج) می‌دانیم که دهک ششم، ۸ درصد درآمد کل جامعه را به خود اختصاص داده است؛ بنابراین داریم:

$$\frac{۸}{۱۰۰} X = ۲۴,۰۰۰,۰۰۰ \Rightarrow X = \frac{۲۴,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۰۰}{۸} = ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \text{ تومان}$$

$$\text{تومان } ۱۰ = \frac{\text{درآمد کل جامعه}}{\text{جمعیت}} = \frac{۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰}{۳۰,۰۰۰,۰۰۰} = \text{درآمد سرانه}$$

۱۲۰ ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مسکین کسی است که حتی در صورت دسترسی به امکانات معیشتی، توانایی استفاده از آن‌ها را هم ندارد.

(۳) فقیر مطلق کسی است که به ابتدایی‌ترین نیازهای زندگی دسترسی نداشته باشد.

(۴) در بررسی فقر مطلق در هر جامعه، افرادی که درآمد آن‌ها از سطح حداقل معیشتی معین کم‌تر باشد، زیر خط فقر قرار دارند.

علوم و فنون ادبی

۱۲۱ ۳

استعاره آشکار (مصرّحه): ماه

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) استعاره آشکار (مصرّحه): نرگس استعاره از چشم / استعاره پنهان (مکنیه): جان‌بخشی به چشم

(۲) استعاره آشکار (مصرّحه): لعل استعاره از لب / استعاره پنهان (مکنیه): جان‌بخشی به لب و آئینه

(۴) استعاره آشکار (مصرّحه): سرو استعاره از معشوق / استعاره پنهان (مکنیه): جان‌بخشی به زمین

۱۲۲ ۱

«باران اشک» و «بادۀ شوق» اضافه تشبیهی‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) دست روزگار (۳) طلوع باده

(۴) گریه ابر / چهره ... خزان

۱۲۳ ۳

نَد	ظَ	رَا	وَر	ذَ	مُ	بَر	دَم	کَ	وُ	جَو	دِی	بَ	تُ	مَآ	نَد
U	U	-	U	U	-	-	U	U	U	-	-	U	U	-	-
هَ	یَ	اَسَدَ	مَنَدَ	ذَ	تَ	جَسَمِی	هَ	یَ	جَسَمِی	مَنَدَ	جَسَمِی	ذَ	تَ	رَو	حِی
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

(۲) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

(۴) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

۱۲۴ ۲

وزن گزینه (۲): فاعلاتن فاعلاتن فَعْلُنْ

وزن سایر گزینه‌ها: مفتعلن مفتعلن فاعلن

۱۲۵ ۴

خداوندگار مضامین تازه شعری لقب صائب تبریزی است.

۱۳۷ ۳ تقطیع بیت سؤال:

ت	را	شَد	بی	نَ	گ	زب	رد	ز	چن	گ	نغ	مِ	ی	زیر
U	-	U	-	U	U	-	U	-	U	-	U	U	U	U
مَد	را	دَ	می	نَ	شِر	کی	بد	ز	آ	ه	نا	ل	ی	زار
U	-	U	-	U	U	-	U	-	U	-	U	U	U	U
مفاعِلن				فعلاتِن				مفاعِلن					فَعْلَن	

۱۳۸ ۱ تقطیع بیت‌های سؤال:

تا	شو	یَ	مَت	اَ	زَا	گ	ل	عَا	رَض	غ	بَا	ر	رَهِ	راه
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U	U
اَب	ری	ش	دَم	ز	شو	ق	کِ	اَش	کِی	بَ	بَا	زَ	مَت	
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U	U
مفعول				فعلاتِن				مفاعِلن					فَاعِلن	

هم	ری	د	لَم	بَ	سِی	بَ	فَ	شِر	دِی	دَ	رَن	تَ	ظَا	
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U	U
تا	در	کِ	شَم	بَ	سِی	بَ	وُ	دِر	بِر	فَ	شَا	زَ	مَت	
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U	U
مفعول				فعلاتِن				مفاعِلن					فَاعِلن	

۱۳۹ ۳

وین	عَش	قِ	تَ	دِر	مَد	نَا	فَ	رِی	دَس	تَنَد				
-	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	-	-	-
هَر	گَز	نَ	زَ	وَد	زَ	زَع	فَ	رَا	زَر	دِی				
-	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	-	-	-
مستفعل				فعلاتِن				مفاعِلن					مستفعل	

بررسی وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مفتعلن مفتعلن فاعلن

(۲) فعلاتن فعلاتن فعلن

(۴) مستفعلن فعلن مستفعلن فعلن

۱۴۰ ۳

گَر	جَا	بَ	دَ	هَد	سَن	گ	بَی	یَه	لَعَل	نَ	گَر	دَد		
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-
بَا	طِی	نَ	تَ	اَص	لِی	چ	کُ	نَد	بَد	گ	هَ	رَف	تَاَد	
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-
مفعول				مفاعِلن				مفاعِلن				فَعولن		

۱۲۶ ۴ سبک شعر وحشی بافقی حدّ واسط سبک دوره عراقی و دوره بعد، یعنی سبک هندی است و واقع‌گرایی شاخصه اصلی آن است.

۱۲۷ ۲ محتشم کاشانی در سرودن شعر مذهبی معروف و ترکیب‌بند عاشورایی او زیانزد است:

«باز این چه شورش است که در خلق عالم است؟ / باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است؟»

۱۲۸ ۳ عبارت سؤال معرف «بیدل دهلوی» است.

۱۲۹ ۴ گزینه (۴) یادآور نام «بهزاد» از مفاخر هنری دوره حکومت شاه اسماعیل صفوی است.

۱۳۰ ۲ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۲): دعوت به بیان سخنان تازه

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ازلی بودن و شورانگیزی عشق (۳) پندناپذیری عاشق

(۴) نکوهش عیب‌جویی

۱۳۱ ۴ عبارت سؤال معرف علامه علی‌اکبر دهخدا، نگارنده کتاب ارزشمند «لغت‌نامه» است.

۱۳۲ ۴ بیت سؤال از سروده‌های معروف «ادیب‌الممالک میرزا محمدصادق امیری فراهانی» است.

۱۳۳ ۱ فزخی یزدی از شاعران شاخص عصر بیداری است که او را به سبب آزادی‌خواهی، به زندان انداختند. تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود. آشنایی با سعدی طبع فزخی را شکوفا ساخت. در دوره هفتم مجلس نماینده مردم یزد شد؛ ولی دست از اندیشه‌های پرشور آزادی‌خواهانه و وطن‌دوستانه برنداشت و در نهایت جانش را در راه آزادی فدا کرد.

۱۳۴ ۱ مفهوم گزینه (۱): پشتیبانی معشوق به عاشق، موجب آرامش و امنیت خاطر است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۲) ترک تعلقات دنیوی

(۳) نکوهش مردم‌آزاری

(۴) تسلیم و دردمندی / اثرگذاری آه مظلوم

۱۳۵ ۴ «ملک‌الشعرا بهار، نسیم شمال، میرزا فتحعلی آخوندزاده، عبدالرحیم طالبوف و میرزا آقاخان کرمانی» از جمله کسانی بودند که در دوره بیداری، به نقد شرایط موجود پرداختند.

۱۳۶ ۳

گَل	گَشَد	تَ	بَا	غ	مِی	گ	نَ	دِم	رَو	ز	سَر	و	مَن	
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	-
بَنَد	گَر	کِ	بَا	ز	بَر	گ	ل	خُش	بَو	چَ	مِی	زَ	وَد	
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	-
مفعول				فعلاتِن				مفاعِلن					فَاعِلن	

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

(۲) مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

(۴) مفعول مفعول مفعول مفعول

۱۴۹ ۳

تا	ک	خ	را	بم	ند	گ	ند	کی	د	ه	د	کن	ج	ب	من
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
تا	ک	پ	سپ	لم	ند	د	هد	کی	ک	ش	دم	بح	ر	ع	طا
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) U---U---U---U---: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

(۲) U---U---U---U---: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

(۴) UU---UU---UU---UU---: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

۱۵۰ ۳

ب	زخم	خر	د	ج	کا	یت	گ	نم	ز	دست	ت	ج	را	حت
-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-
ک	تند	د	رست	م	لا	مت	گ	ند	چ	من	پ	خ	رو	شم
-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) U---UU---UU---UU---

(۲) U---UU---UU---UU---

(۴) --U-U---U-U---(۴)

جامعه‌شناسی

۱۵۱ ۲

تجمع قدرت رسانه در دست صاحبان ثروت و کانون‌های صهیونیستی، نه تنها هویت فرهنگی جوامع غیرغربی را متزلزل می‌گرداند بلکه به گونه‌ای آشکار، برخلاف ارزش‌های دموکراتیک جهان غرب است.

۱۵۲ ۳

بعد از انقلاب فرانسه، طرفداران نظریه‌های لیبرالیستی در طرف راست و منتقدان این نظریه در طرف چپ مجلس فرانسه قرار می‌گرفتند. بعدها مخالفان سرمایه‌داری که جریان چپ نام گرفته بودند، احزاب سوسیالیستی و کمونیستی را تشکیل دادند.

۱۵۳ ۴

کشورهای غربی برای در هم شکستن مقاومت‌های فرهنگی کشورهای غیرغربی در وهله نخست از مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری استفاده می‌کردند.

جوامع استعمارزده به رغم مقاومت‌هایی که طی قرن بیستم انجام دادند، با استعمار نو و فرانو مواجه شدند.

۱۵۴ ۳

پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار ← با انقلاب فرانسه دولت‌هایی شکل گرفتند که به طور رسمی جدایی خود را از دین اعلام کردند. پیوند قدرت با تجارت، سرمایه و صنعت ← پیوند قدرت با ثروت و تجارت شکل گرفت و صنعت، عنصر دیگری بود که بر فرآیند انباشت ثروت و موقعیت سرمایه‌داران افزود.

ادغام جوامع در نظام نوین جهانی ← جوامعی که از قدرت مقاومت بیشتری برخوردار بودند و کشورهای غربی نمی‌توانستند آن‌ها را به طور مستقیم تحت سلطه سیاسی خود درآورند، از طریق نفوذ اقتصادی، سیاسی و فرهنگی در نظام نوین جهانی ادغام شدند.

۱۴۱ ۴ حماسی: موضوع و نوع / تعلیمی: هدف / فلسفی: قلمرو

دانشی / فکاهی: هدف / عامیانه: مخاطب

۱۴۲ ۴ براساس نظریه محمدتقی بهار سبک هندی در محدوده زمانی

«قرن دهم تا سیزدهم» رواج داشته است.

۱۴۳ ۳ «بر زمین بر» (دو نشانه برای یک متمم)

۱۴۴ ۳ در گزینه (۳) با توجه به حروف اصلی قافیه (ک) واژه «یک»

باید با تلفظ گذشته خود یعنی «یک» تلفظ شود که این از ویژگی‌های رایج زبان در سبک خراسانی است.

۱۴۵ ۳ با توجه به فضای هر رباعی و توصیف معشوق در آن‌ها در

گزینه (۳) معشوق، «آسمانی» است و در سایر گزینه‌ها معشوق، «زمینی» است.

۱۴۶ ۴ مفاهیم پندآموز در بیت‌ها، به سادگی بیان شده؛ مفاهیمی

مانند چشم و هم‌چشمی نکردن و توصیه به مهار خشم.

۱۴۷ ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

مغ	با	مغان	به	طوع	ز	من	راست‌گوی‌تر
↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑
سگ	یا	سگان	به	طبع	ز	من	سازگارتر

تیغ‌ها	گرد	ز	خلق	زردیوان	سرخ‌رو
↑	↑	↑	↑	↑	↑
نیزه‌ها	گرد	ز	غرق	تاج‌داران	تاجور

شاگرد	دولت	به	هر	مقام	که	بودیم
↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑
داعی	دولت	به	هر	طریق	که	هستیم

۱۴۸ ۳

از	درویش	نماید	آسایش
↓	↓	↓	↓
وز	برویش	نباشد	آرایش

شکرشکن	است	یا	سخن‌گوی	من	است
↓	↓	↓	↓	↓	↓
عنبرذقن	است	یا	سمن‌بوی	من	است

از	علوم	دنیوی	ترسان	شوی
↓	↓	↓	↓	↓
وز	علوم	معنوی	انسان	شوی

شد	مزین	به	تو	مقام	و	جلال
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
شد	مبین	به	تو	حرام	و	حلال

در اوایل قرن بیستم، میلادی عده‌ای در جهان غرب پیدا شدند که به جای «موضوع» بر «روش» علوم تأکید کردند. آنان سایر علوم مانند فلسفه، اخلاق و علوم دینی را غیرعلمی دانستند و علوم انسانی و اجتماعی را فقط در صورتی که از روش تجربی استفاده کنند، علم تلقی کردند.

ایده علوم انسانی و اجتماعی بومی در کشور ما در ارتباط با برخی مشکلات مطرح شده است. ما (ایرانیان) دانشی می‌خواهیم که همسو با هویت فرهنگی خودمان و ناظر به حل مسائل جامعه ما باشد؛ و همچنین دغدغه کشف واقعیت و تشخیص درست و غلط را داشته باشد؛ یعنی از سویی در حل مسائل و مشکلات بومی ما مفید و کارآمد باشد و از سوی دیگر به زبان و منطق جهان شمول سخن بگوید.

۱۶۲ ۱ علوم اجتماعی بخشی از علوم انسانی محسوب می‌شود و برخی علوم انسانی و علوم اجتماعی را یکی می‌دانند و برخی دیگر موضوع علوم انسانی و علوم اجتماعی را همان امور انسانی و یکسان می‌دانند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) علوم انسانی از فعالیت‌های غیرارادی انسان‌ها بحث نمی‌کند، زیرا فعالیت‌های غیرارادی، کنش نیستند. علمی که به این پدیده‌ها می‌پردازد، جزء علوم انسانی نیستند.

۳) موضوع علوم انسانی عام‌تر از موضوع علوم اجتماعی است.

۴) برخی علوم انسانی در زمره علوم اجتماعی نیستند، روان‌شناسی نمونه‌ای از علوم انسانی و جامعه‌شناسی نمونه‌ای از علوم اجتماعی است.

۱۶۳ ۲ با توجه به نمودار زیر، دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت نیستند، بلکه خلق و بازسازی آن هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند.

۱۶۴ ۳ کنش با آگاهی و اراده انسان انجام می‌شود و هدف و معنای خاصی دارد و به همین دلیل شناخت آن بدون فهم هدف و معنای آن ممکن نیست. علوم اجتماعی زمینه فهم متقابل انسان‌ها و جوامع مختلف از یکدیگر را فراهم می‌سازند و به افزایش همدلی و همراهی انسان‌ها کمک می‌کنند. در جامعه‌شناسی براساس دوری و نزدیکی به علوم طبیعی، رویکردهای مختلفی شکل گرفته است.

۱۶۵ ۲ علوم طبیعی با شناخت طبیعت و قوانین آن، به انسان قدرت پیش‌بینی حوادث طبیعی و پیشگیری از آن‌ها را می‌دهند و به او در استفاده از طبیعت کمک می‌کنند. علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن‌ها، ابزار بهره‌مندی انسان از طبیعت و همچنین غلبه او بر محدودیت‌های طبیعی‌اند.

۱۶۶ ۱ فلسفه خود دانشی مستقل است.

برخی علوم انسانی و علوم اجتماعی را یکی می‌دانند. برخی دیگر موضوع علوم انسانی و علوم اجتماعی را همان امور انسانی و یکسان می‌دانند، ولی روش آن دو را متفاوت می‌دانند. این دسته، روش علوم اجتماعی (جمعیت‌شناسی، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی و ...) را همان روش علوم طبیعی، یعنی روش تجربی می‌دانند، ولی روش علوم انسانی (برخی رشته‌های دانشگاهی مانند هنر، فلسفه، علوم اجتماعی، مطالعات فرهنگی و ...) را روش‌های غیرتجربی می‌دانند. امروزه، فناوری بر زندگی بشر سیطره یافته است و به جای این‌که انسان، توسعه فناوری را هدایت و راهبری کند، فناوری، زندگی انسان‌ها را کنترل می‌کند.

۱۵۵ ۲ کشورهای غربی به اقتضای بازار مصرف خود، برخی صنایع وابسته را به کشورهای استعمارزده منتقل می‌کنند و این انتقال در جهت منافع بیشتر کشورهای استعمارگر است.

تک‌محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده، قدرت چانه‌زنی در اقتصاد جهانی را از آنان می‌گیرد و این پدیده موجب وابستگی اقتصادی آن‌ها به کشورهای استعمارگر می‌شود.

وابستگی اقتصادی کشورهای استعمارزده به کشورهای استعمارگر، موجب می‌شود تا مبادلات تجاری در سطح جهانی به گونه‌ای نامتعادل انجام شود و انتقال ثروت به طور مستمر به سوی کشورهای غربی ادامه پیدا کند.

۱۵۶ ۳ نظریه‌پردازان لیبرال، آزادی فعالیت صاحبان سرمایه را ضامن پیشرفت جامعه می‌دانستند و مخالف هر گونه مداخله دولت در اقتصاد بودند.

۱۵۷ ۳ بررسی عبارت‌هاک نادرست:

ب) از نظر مارکس، چالش‌های جامعه سرمایه‌داری تنها با یک انقلاب قابل حل بود.

ج) اندیشمندان علوم اجتماعی و سیاسی در نقد لیبرالیسم اولیه از دو مفهوم آزادی مثبت و منفی سخن گفته‌اند.

۱۵۸ ۳ ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی، عمیق‌ترین تأثیر را در توزیع جهانی فرهنگ غرب ایفا می‌کند؛ زیرا این علوم موجب می‌شوند که فرهنگ‌های دینی، هویت خود را از نگاه فرهنگ‌های غربی بازنگری و ارزیابی کنند.

وابستگی کشورهای استعمارزده، امکان عبور از مرحله استعمار به استعمار نو را برای کشورهای استعمارگر پدید می‌آورد.

با شکل‌گیری نهادهای بین‌المللی و بازارهای مشترک منطقه‌ای، سرمایه‌گذاری شرکت‌های بین‌المللی به منطقه‌ای خاص محدود نمی‌شود. آن‌ها با استفاده از شبکه‌های عظیم اطلاعاتی، تغییرات اقتصادی را در سطح جهانی شناسایی و مدیریت می‌کنند.

۱۵۹ ۴ فرهنگ غرب از سده هفدهم تا بیستم، شکل جدیدی به روابط میان جوامع با جامعه جهانی بخشید. در دو سده نوزدهم و بیستم، سازماندهی سیاسی و اقتصادی جدیدی شکل گرفت که جوامع غربی را به صورت جوامع مرکزی و دیگر جوامع را به صورت جوامع پیرامونی درآورد. طی این مدت، فرهنگ کشورهای غیرغربی نیز در حاشیه روابط و سازمان‌های سیاسی و اقتصادی جهانی، وضعیتی متزلزل و آسیب‌پذیر پیدا کرد.

۱۶۰ ۳ هنگامی که جامعه جهانی عرصه حضور فعال فرهنگ‌های متفاوت باشد، تعاملات، گفت‌وگوها و برخوردهای فرهنگی و تمدنی رخ خواهد داد. در این صورت چالش‌های جامعه جهانی نیز از نوع چالش‌های بین فرهنگی و تمدنی خواهند بود.

هنگامی که یک فرهنگ در سطح جهانی غالب باشد، به میزانی که آن فرهنگ، ویژگی‌های مطلوب یک فرهنگ جهانی را داشته باشد، جامعه جهانی از انسجام برخوردار خواهد بود.

۱۶۱ ۴ جهان اجتماعی؛ یعنی جامعه و فرهنگی که در آن زندگی می‌کنیم، دانش لازم برای زندگی یا همان دانش عمومی را در اختیار ما قرار می‌دهد.

هر فرد، گروه، قوم، جامعه و امتی یک ذخیره دانشی دارد.

۱۶۷ ۳

آشنایی‌زدایی که معنای عادت‌زدایی نیز می‌دهد، ابتدا در حوزه ادبیات مطرح شد و برای فرق گذاشتن میان زبان عادی و زبان شاعرانه به کار رفت و از آن‌جا به علوم اجتماعی راه یافت. افراد در زندگی روزمره، غالباً بنا به نیازهای عملی خود با هر موقعیت اجتماعی مواجه می‌شوند؛ و معمولاً از پیچیدگی و عمق آن موقعیت می‌کاهند و آگاهی و دانش ساده و راحت‌تری از آن می‌سازند. براساس این دانش، عمل می‌کنند و با تکرار عمل، عادت آن‌ها می‌شود و به صورت نوعی دانش عملی و ابزاری (چگونگی انجام کارها) در دانش عمومی آن‌ها ذخیره می‌شود. اما جامعه‌شناس تلاش می‌کند با هنر آشنایی‌زدایی، از چشم‌انداز فردی غریبه به موقعیت‌های اجتماعی نگاه کند تا از این دانش عملی و عمومی عبور کند و به پیچیدگی و عمق آن موقعیت اجتماعی نزدیک‌تر شود. در واقع افراد در زندگی روزمره از دید خود و برای خود به موقعیت‌های اجتماعی می‌نگرند، ولی جامعه‌شناس باید تلاش کند تا به خود موقعیت اجتماعی و ابعاد و اعماق آن نزدیک شود. در زندگی ما انسان‌ها، نظم‌های پنهان و شگفت‌انگیزی وجود دارد که با هنر آشنایی‌زدایی از امر مأنوس، می‌توان آن‌ها را کشف کرد.

۱۶۸ ۲

نظم اجتماعی پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آن‌ها را امکان‌پذیر می‌نماید. جامعه‌شناسان در شناختن نظم اجتماعی، به این پرسش‌ها توجه می‌کنند؛ قواعد و هنجارهای با هم زندگی کردن چگونه به وجود می‌آیند؟ چگونه دوام می‌آورند؟ چگونه تغییر می‌کنند؟ قواعد اقتصادی چگونه با قواعد زندگی خانوادگی یا قواعد سیاسی هماهنگ می‌شوند؟ جامعه‌شناسان برای پاسخ به این قبیل پرسش‌ها، از ساختار اجتماعی سخن می‌گویند.

۱۶۹ ۳

انسان همواره از هوا استفاده می‌کند، اما در اغلب موارد متوجه آن نیست و از اهمیت آن غافل است. او هنگامی متوجه وجود هوا می‌شود که در آن تغییری رخ دهد و تنفس با مشکل مواجه شود.

۱۷۰ ۳

اقتصاد، حقوق، سیاست، تاریخ، باستان‌شناسی، مردم‌شناسی، روان‌شناسی اجتماعی و زبان‌شناسی از جمله رشته‌هایی هستند که پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند و از شاخه‌های علوم اجتماعی می‌باشند.

۱۷۱ ۱

حقایق هر چند خود ثابت‌اند، اما از جهت قرار گرفتن در قلمرو آرمانی و واقعی تغییرپذیرند. یعنی برای جهان‌های اجتماعی، امکان انحراف از حق و پذیرش باطل وجود دارد؛ همان‌گونه که امکان خروج از باطل و قبول حق وجود دارد. جهان‌های اجتماعی می‌توانند بر مدار حق یا باطل بچرخند، اما حق و باطل بر مدار بینش و گرایش آن‌ها، دچار تغییر نمی‌شود.

۱۷۲ ۴

اکتسابی: به تدریج با فعالیت خود، موقعیت و هویت اکتسابی خود را به دست آورده است.

اجتماعی: محصول عضویت او در گروه است.

متغیر: هویت‌هایی که تابع دانایی فرد است، ممکن است تغییر کنند.

ایرانی

انتسابی: هویت انتسابی که از بدو تولد به صورت انفعالی پذیرفته شده است.

اجتماعی: محصول عضویت گروهی او است.

ثابت: برخی ویژگی‌ها تغییر نمی‌کنند، مانند مکان تولد هر فرد.

اکتسابی: صفات اخلاقی و روانی را خودمان شکل می‌دهیم یا در شکل‌گیری آن نقش و سهم بسیاری داریم.

فردی: صبوری از ویژگی‌های فردی ما است و بدون ارتباط با دیگران نیز می‌توانیم صبور باشیم.

متغیر: ویژگی‌ها و صفات اخلاقی متغیرند.

صبور

۱۷۳ ۱

انجام تکالیف درسی روزانه ← کوتاه‌مدت

تبدیل شدن به فردی مفید در جامعه و رسیدن به سعادت دنیوی و اخروی ← بلندمدت

۱۷۴ ۱

جهان‌های اجتماعی که علم را به دانش تجربی محدود می‌کنند و عقل و وحی را به عنوان دو روش علمی معتبر نمی‌دانند، نمی‌توانند از حق یا باطل بودن عقاید و آرمان‌ها سخن بگویند.

۱۷۵ ۴

نگاه دنیوی جهان متجدد و ارزش‌های آن به گونه‌ای است که هر دخل و تصرفی را در طبیعت مجاز می‌داند.

۱۷۶ ۳

بیت مذکور به این مسئله اشاره می‌کند که پس از جامعه‌پذیری، کنترل و نظارت بر رفتار اعضای جهان اجتماعی وجود ندارند، در حالی‌که می‌دانیم کنترل اجتماعی، فرآیند مهمی است که پس از جامعه‌پذیری انجام می‌شود. با توجه به توضیح بالا، اگر پدر و مادر صرفاً راه و بیراهه زندگی را به فرزندان خود بیاموزند، موافق بیت مذکور عمل کرده‌اند.

۱۷۷ ۲

امر به معروف و نهی از منکر در فرآیندهای جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی نقش مهمی دارند و دارای آثار فردی و اجتماعی و نتایج معنوی و دنیوی بسیاری هستند.

۱۷۸ ۳

ارزش‌ها، راهنمای کنش اعضای جهان اجتماعی‌اند. استکبارستیزی از جمله ارزش‌هایی است که مردم به آن عمل می‌کنند، پس درون قلمرو واقعی قرار دارد.

۱۷۹ ۴

(الف) روستایی: ثابت (زیرا مکان تولد است، بنابراین متغیر نیست)، اجتماعی و انتسابی / کشاورز: متغیر، اجتماعی و اکتسابی (ب) سحرخیز: متغیر، فردی و اکتسابی / مؤمن: متغیر، فردی و اکتسابی (ج) معلم: متغیر، اجتماعی و اکتسابی / آزاده: متغیر، فردی و اکتسابی

جهان متجدد با ویژگی انضباط، سازگار است.

فلسفه و منطق

۱۸۱ ۳

یکی از نشانه‌های ارزش و اعتبار شناخت حسی، توانایی حس در شناخت تفاوت‌ها و تمایزها است.

۱۸۲ ۱

نظر یک شکاک در مورد معرفت یک نظر تناقض‌آمیز است، چون خود نظر یک معرفت و شناخت است و نمی‌شود هم معرفت را پذیرفت هم انکارش کرد؛ مثل ادعای یک دروغگو در مورد دروغگویی‌اش که متناقض می‌باشد.

۱۸۳ ۴

شناختی را که عقل با همکاری حس به دست می‌آورد، شناخت تجربی می‌گوییم.

۱۸۴ ۲

امروزه به علت طرح پرسش‌های جدی (مسائل مهم) و جدید درباره معرفت و ظهور دیدگاه‌های گوناگون، این بخش از فلسفه به صورت شاخه مستقلی درآمده است.

۱۸۵ ۳

همه گزینه‌ها مربوط به معرفت‌شناسی هستند، به جز گزینه (۳) که در فلسفه اخلاق بحث می‌شود.

۱۸۶ ۴

گزینه (۴) هیچ ربطی به ناتوانی حواس انسان ندارد.

۲۰۲ ۳ مسئله عبارت است از: «عدم دستیابی فوری به یک هدف مشخص به دلیل موانع مشخص با توجه به امکانات و توانمندی‌های محدود.»

۲۰۳ ۴ حالت وجود مسئله ← وضعیت موجود

حالت دسترسی به راه حل ← وضعیت مطلوب

روش شروع از آخر، بیشتر در حل مسائل ریاضی کاربرد دارد.

۲۰۴ ۴ مسئله‌هایی که در علوم انسانی با آن‌ها مواجه هستیم، عمدتاً از

نوع «خوب تعریف‌نشده» هستند. در این‌گونه سؤالات ابهام‌های زیادی وجود دارد، اقدامات مشخص و استاندارد نداریم و نمی‌دانیم آیا استفاده از این اقدامات ما را به هدف موردنظر می‌رساند یا نه، مانند گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳). علت گرم شدن کره زمین چیست؟ علت یخ زدن آب چیست؟ بزرگ‌ترین عدد چهاررقمی فرد کدام است؟ و سؤال‌هایی از این قبیل همگی «خوب تعریف‌شده» هستند، زیرا قوانین کاملاً استاندارد برای حل آن‌ها وجود دارد.

۲۰۵ ۱ روش تحلیلی مبتنی بر محاسبات ذهنی، قواعد منطقی و

نیازسنجی واقعی است، استفاده از این روش، دستیابی به راه حل مسئله را تضمین می‌کند و روش‌های تحلیلی مورد قبول همه است. روش اکتشافی مبتنی بر احساس و نظر شخصی می‌باشد.

۲۰۶ ۴ مراحل روش بارش مغزی که جزء روش‌های اکتشافی حل

مسئله می‌باشد، به ترتیب زیر است:

مرحله ۱: تعریف مسئله

مرحله ۲: ارائه راه‌حل‌های مختلف

مرحله ۳: ارائه معیارهایی برای داوری درباره هر راه حل

مرحله ۴: در نهایت با استفاده از این معیارها، بهترین راه حل ارائه می‌شود.

۲۰۷ ۳ در حل مسئله، بن‌بست زمانی ایجاد می‌شود که حل‌کننده

مسئله با نگاه فعلی قادر به حل آن مسئله نباشد. بنابراین، راه خروج از این بن‌بست، تغییر نگاه فرد و تغییر بازنمایی آن مسئله است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) به اثر نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمانی مشخص، «اثر نهفتگی» می‌گویند.

(۲) وقتی برای حل مسئله یک ساعت آن را کنار می‌گذاریم و به آن فکر نمی‌کنیم، یعنی حل مسئله را برای مدت زمانی خاص نادیده گرفته‌ایم.

(۴) وقتی سماجت بر حل مسئله برای مدت زمانی نادیده گرفته می‌شود، عواملی که مانع حل آن مسئله هستند، فراموش می‌شوند.

۲۰۸ ۳ وقتی هدف روشن نباشد، درک از مسئله ناقص خواهد بود.

۲۰۹ ۴ بهتر است از روش‌های تحلیلی حل مسئله استفاده کنید. اگر

به هر دلیلی قادر به استفاده از روش تحلیلی نبودید، بعد از استفاده از روش‌های اکتشافی، برای اطمینان صددرصدی، استفاده از روش‌های تحلیلی مفیدتر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مهندسی معکوس، نمونه‌ای از روش شروع از آخر است.

(۲) بعد از استفاده از روش‌های اکتشافی برای اطمینان صددرصدی، استفاده از روش‌های تحلیلی مفیدتر است.

(۳) اطمینان بیشتر به وسیله روش‌های تحلیلی حاصل می‌شود.

۲۱۰ ۱ تأثیر یادگیری‌های گذشته بر حل مسئله را «انتقال» می‌گویند.

مهم‌ترین دلیل عدم موفقیت برخی افراد در حل مسئله، پیروی صرف از تجربه گذشته است (عدم بازبینی تجربیات). تجربه گذشته در صورت بازبینی، راهگشای مفیدی خواهد بود.

۱۸۷ ۳ سوفیست‌ها به علت استفاده از مغالطه‌های مختلف، هر باطلی را حق جلوه می‌دادند.

۱۸۸ ۳ منشأ استفاده‌های متفاوت از اشیای مختلف، شناخت تمایزها و تفاوت اشیاء است که از طریق حس به دست می‌آید.

فلسفه و بسیاری از دانستنی‌های ریاضی از طریق حس و تجربه به دست نمی‌آیند. شناخت مبتنی بر حس به قدری برای ما معتبر است که براساس آن زندگی می‌کنیم.

۱۸۹ ۳ گرگیاس می‌گوید: «اولاً چیزی وجود ندارد، ثانیاً اگر هم چیزی وجود داشته باشد، برای انسان قابل شناخت نیست و انسان ابزار شناخت آن را ندارد، ثالثاً اگر برای انسان قابل شناخت باشد، نمی‌تواند آن را به دیگری بیاموزد و منتقل نماید.» ← از این حرف بی‌فایده بودن تفکر برداشت نمی‌شود.

۱۹۰ ۱ بررسی عبارت نادرست:

(ج) ابن‌سینا در «الهیات شفا» درباره قانون علیت و چگونگی حصول آن بحث کرده است.

۱۹۱ ۳ به صرف مشابهت ظاهری میان دو امر جزئی نمی‌توان احکام یکی را بر دیگری تسری داد، لذا استدلال تمثیلی می‌تواند باعث ایجاد مغالطه شود.

۱۹۲ ۱ برای تشخیص صدق یا کذب یک قضیه باید آن را از جهت مطابقت با واقع بررسی کرد.

۱۹۳ ۳ سور جزئی = محصوره / موضوع جزئی = شخصیه

۱۹۴ ۱ هر = سور / گردی = موضوع / گردو = محمول / نیست = نسبت

۱۹۵ ۲ مغالطه ابهام انعکاس در شرایطی است که قواعد عکس رعایت نشود. یکی از این قواعد صدق قضیه اصل است (ردگزینه (۱)). عکس مستوی سالبه کلی، سالبه کلی است (ردگزینه (۳)) و سالبه جزئی عکس مستوی لازم‌الصدق ندارد (ردگزینه (۴)).

۱۹۶ ۲

«هر الف ب است (کاذب)» تناقض ← بعضی الف ب نیست (صادق)».

۱۹۷ ۱ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) تعمیم حکم مسافران (برخی از رانندگان که نسبت به کل رانندگان کم هستند) به کل، استقرای قوی‌ای نیست.

(۳) یک بار خرید پرتقال بعد تعمیم به کل میوه‌ها! خیلی ضعیف است.

(۴) اصلاً استقرا نیست، چون حکم آن کلی نیست.

۱۹۸ ۲ موجبه کلی → تضاد ← سالبه کلی

موجبه کلی → تداخل ← موجبه جزئی

۱۹۹ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) عبارت دوم شرطی است. (۲) عبارت اول شرطی است.

(۴) عبارت دوم شرطی است.

۲۰۰ ۱ تضاد: دو قضیه‌ای که سور هر دو کلی است، ولی از نظر نسبت یکی موجبه است و یکی سالبه.

روان‌شناسی

۲۰۱ ۳ مراحل حل مسئله:

۱- تشخیص مسئله ← ۲- به کارگیری راه حل مناسب ← ۳- ارزیابی راه حل
← ۴- بازبینی و اصلاح راه حل ← ۵- انتخاب راه‌حل‌های جایگزین